

Výroční zpráva za rok 2007

Vážený čtenáři,

před Vámi leží Výroční zpráva Organizace pro pomoc uprchlíkům za rok 2007. Organizace pro pomoc uprchlíkům, o. s. je nevládní organizace, která od roku 1991 pomáhá uprchlíkům a cizincům v České republice v jejich integraci. Poskytujeme zejména právní a sociální pomoc, nabízíme vzdělávací a volnočasové aktivity, zapojujeme řadu dobrovolníků do pomoci našim klientům. Ze všech sil se snažíme být mostem mezi cizinci, nacházejícími se v České republice v nějaké složité životní situaci, a majoritní společností. Zaměřujeme se proto i na přednáškovou činnost na středních a vysokých školách, účastníme se ročně mnoha desítek národních a mezinárodních seminářů.

Jako ředitel OPU nepovažuji rok 2007 za pracovně mimořádný. Jsme rádi, že se nám dařilo poskytovat kvalitní právní a sociální pomoc pro několik tisíc klientů na celém území České republiky. Otevřeli jsme pobočku v Českých Budějovicích, našli jsme desítky nových klientů v dříve málo navštěvovaných krajích, kterými byly Plzeňský kraj, Liberecký kraj, Zlínský kraj, Jihočeský kraj, Kraj Vysočina nebo Karlovarský kraj. Uspořádali jsme řadu seminářů o cizinecké problematice v sedmi krajích a v Praze, kterých se v součtu zúčastnilo hodně přes stovku pracovníků samosprávy. Pokračovali jsme v práci s nevládními organizacemi v Gruzii. Podařilo se nám také v Praze – Černém mostě připravit k otevření „byt na půli cesty“ pro mladé uprchlíky bez doprovodu rodičů, kteří musejí opustit dětské domovy a nemají kam jít. Z administrativního hlediska považuji za úspěch, že jsme jako vedoucí nebo partnerská organizace dobře realizovali velké projekty z Evropského sociálního fondu (EQUAL, SROP, JPD 3, OPRLZ) a Evropského uprchlického fondu. Hlavními nenaplněnými výzvami zůstává efektivnější lobbying při schvalování nových právních předpisů a také větší zapojení firem a širší veřejnosti do pomoci uprchlíkům a cizincům.

Závěrem bych rád poděkoval všem zaměstnancům OPU za jejich kvalitní práci a všem podporovatelům a klientům OPU za důvěru vloženou do našich rukou.

JUDr. Martin Rozumek

Ředitel OPU

MISE OPU

Cílem OPU je pomáhat cizincům a zvláště uprchlíkům na území České republiky, kteří jsou pronásledováni z důvodu politického, etnického, náboženského, rasového nebo příslušnosti k určité sociální skupině a těm, kteří v ČR požívají práva azylu a dočasné ochrany.

ZAMĚSTNANCI OPU

Na činnosti OPU se v roce 2007 podíleli tito zaměstnanci:

Ředitel:	JUDr. Martin Rozumek
Zástupce ředitele:	Ing. Džana Popović
Vedoucí brněnské kanceláře:	Mgr. Hana Natidzeová
Sociální pracovníci:	Mgr. Ludmila Bobysudová, Bc. Dana Faktorová, Mgr. Naďa Kabelková, Petr Krejčíř, DiS, Ester Lomová, Bc. Alena Maňáková, Julie Hernandezová, Bc. Anetta Riglová, Lenka Svobodová
Právní poradci:	Mgr. Hana Franková, Mgr. Eva Holá, Gabriela Kopuleťá, PhDr. et Mgr. Martin Krahulík, Markéta Neumannová, Mgr. Petra Nováková, Mgr. Pavla Rozumková, Mgr. Jaroslav Větrovský
Sociálně-právní poradce:	Bc. Lucie Machalová
Koordinátorka dobrovolnických aktivit:	Kristýna Urbanová
Speciální pedagog:	Zuzana Čápková
Ekonom:	Ing. Daniela Urbančová, Ing. Ondřej Brzek
Účetní a administrativa:	Anna Pajmová, Jitka Hořejší, Jindřiška Žáčková

SPRÁVNÍ RADA OPU

Helena Pěchoučková, Martin Bulla, David Fellowes, Carol Sanford

AKTIVITY OPU

OPU je nevládní nezisková organizace, založená v roce 1991 ve formě občanského sdružení. Organizace se především zabývá právní a sociální pomocí uprchlíkům a ostatním cizincům a jejich rodinným příslušníkům na území ČR. Navštěvujeme pravidelně azylová zařízení a zařízení pro zajištění cizinců v ČR, ve kterých pomáháme žadatelům o mezinárodní ochranu v řešení jejich problémů. Dále nabízíme cizincům se všemi typy pobytů právní a sociální poradenství v pražské, brněnské a českobudějovické kanceláři. Zabýváme se rovněž integrací cizinců a držitelů mezinárodní a doplňkové ochrany. Při naší práci se snažíme věnovat maximální pozornost klientům, kteří jsou snadno zneužitelní či diskriminovatelní.

Snažíme se zlepšovat legislativní a sociální postavení cizinců s azylovou i neazylovou historií a upozorňovat příslušné úřady na obtíže, se kterými se při životě v ČR potýkají.

Vedle popsaným aktivit realizujeme také vzdělávací programy pro studenty vysokých škol, které si kladou za cíl výchovu budoucích odborníků v oblasti právní a sociální práce s uprchlíky a migranty. Činností v oblasti vzdělávání, včetně organizování přednášek na mnoha středních školách v ČR, se snažíme dosáhnout také obecnějšího cíle - být mostem mezi nově přichozími osobami a společností hostitelské země.

Hlavním partnerem OPU je Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), Nejvýznamnějšími podporovateli činnosti OPU je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, advokátní kancelář Linklaters, aj. Za pomoc a podporu děkujeme také všem individuálním dárcům a sponzorům OPU a našich klientů.

OPU je členem Evropské rady pro uprchlíky a exulanty (ECRE), která sdružuje 80 členských organizací zabývajících se prací s uprchlíky a cizinci a její činnost nám pomáhá především ve výměně zkušeností a nových informací v oblasti azylové politiky a práva. Dále jsme členem Komise ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců, členem Výboru pro práva cizinců při Radě vlády pro lidská práva, členem Komise pro integraci azylantů při MVČR, atd.

Sociální asistence

OPU poskytuje sociální poradenství a sociální práci v oblastech, které se vztahují k situaci uprchlíků a ostatních cizinců na území České republiky. Tato poměrně široká oblast zahrnuje poradenství v záležitostech, které mnozí klienti nejsou schopni otevřeně prodiskutovat s rodinou či v rámci jejich kulturní a národnostní komunity, protože jim v tom brání různé kulturní a národnostní tradice. Často je to jediná příležitost, kdy se svěří s dlouho skrývanými problémy, potenciálně či reálně existujícími konflikty a důkladně je rozeberou se zkušenými sociálními pracovníky. V rámci zlepšení klientovy psychické a sociální situace pracovníci OPU nezřídka řeší problémy i s celou rodinou či komunitou. Respektují při tom kulturní i náboženskou identitu jednotlivce i celé komunity. Nedílnou součástí sociální práce je také kontakt s českými úřady, informace o systému školství či zdravotní péče a řada dalších potřeb uprchlíků a cizinců spojených s jejich pobytem v ČR. V roce 2007 jsme poskytli sociální poradenství přibližně 3000 klientům, z nichž většina se na nás obracela opakovaně.

Právní poradenství

Poradenství lze specifikovat podle délky trvání na krátkodobé a dlouhodobé. Krátkodobé poradenství zahrnuje jednorázové právní porady, zejména informace týkající se průběhu azylové procedury, zodpovídání individuálních dotazů, příp. sepsání různorodých typů podání. Dlouhodobé poradenství je uplatňováno v tzv. silných případech a zahrnuje komplexní péči o průběhu azylové procedury. Snahou je podchytit klienty, kteří mají skutečné důvody pro udělení mezinárodní ochrany, tedy naplňují definici uprchlíka dle Úmluvy o právním postavení uprchlíků, resp. důvody udělení mezinárodní ochrany dle českého zákona o mezinárodní ochraně. Tento typ poradenství začíná seznámením se s případem a jeho právním zhodnocením na základě individuálního pohovoru právníka s klientem. Následuje příprava na pohovor v řízení o udělení mezinárodní ochrany, pokud ještě nebyl proveden. Je možná i přítomnost právníka při konání tohoto pohovoru. Sepisuje se plná moc, která mimo jiné umožňuje nahlížení do spisového materiálu vedeného v souvislosti s azylovým řízením a jeho doplňování.

Poskytujeme také právní poradenství dlouhodobě pobývajícím cizincům na území celé České republiky. Tato pomoc se zaměřuje nejen na otázku pobytů, ale také na problémy ze všech oblastí práva zejména práva správního, rodinného, občanského, pracovního, práva sociálního zabezpečení, aj. Právní poradenství je poskytováno zásadně bezplatně, a to všem cizincům v nouzi. OPU úzce spolupracovalo s advokátní kanceláří Montagová, Behenská, Nováková. V roce 2007 jsme poskytli právní pomoc přibližně 3000 klientům, z nichž většina se na nás obracela opakovaně.

Dobrovolníci

Dobrovolnický projekt v roce 2007 úspěšně pokračoval ve svých již tradičních programech (aktivity pro volný čas v pobytovém a integračním středisku Stráž pod Ralskem a individuální podpora v integraci – azylantské dvojice) a byl dále rozšířen o program v zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová, kde dobrovolníci nově připravovali volnočasové aktivity. Do dobrovolnických programů bylo zapojeno 64 dobrovolníků.

Dobrovolníci v azylovém zařízení (Stráž pod Ralskem) pravidelně připravovali volnočasové aktivity pro obyvatele pobytového střediska a jejich děti. V rámci ženských skupin probíhaly tvořivé dílny, příprava národních jídel a společné trávení času při kávě a čaji. Prostřednictvím dobrovolnic tak ženy poznávaly rozmanitost kulturních prostředí, z kterých ženy i dobrovolnice pocházejí. Aktivity jim také pomohly odreagovat se od každodenního stresu souvisejícího s životem příchozích, kteří u nás žádají o azyl. Vytvoření vztahu s dobrovolnicemi z české společnosti umožní příchozím ženám kontakt s českou kulturou, mají tak možnost poznávat specifika české společnosti a procvičit si český jazyk.

V rámci práce s dětmi jsme navázali na úspěch koncepce dlouhodobých her z minulých let připravované ve spolupráci s psychologem. Dlouhodobé hry vedou k lepší kontinuální práci s dětmi, učí je vzájemné spolupráci, lepšímu fungování ve skupině. Zároveň dávají určitý řád výjezdům, jejich náplň je jasnější i pro dobrovolníky. Stejně jako minulý rok byla letošní hra zakončena vícedenním výletem, který přispěl k prohloubení vztahu mezi dobrovolníky a dětmi.

Formou **firemního dobrovolnictví** byla zorganizována řada dobrovolnických aktivit, které se uskutečnily díky zájmu a podpoře zaměstnanců advokátní firmy Linklaters.

Skupina **dobrovolníků navštěvujících zařízení pro zajištění cizinců** (Bělá – Jezová) začala dojíždět za klienty o víkendech v druhé polovině roku 2007. Cílem programů bylo zejména nabídnout zpestření volného času pro ženy (např. relaxační programy) i muže (sportovní aktivity).

V programu, jehož hlavním cílem je podpořit proces integrace azylantů a dalších znevýhodněných cizinců do společnosti - **Mentoring** - spolupracovalo 20 dvojic – dobrovolník/azylant. Dobrovolníci se během roku stali průvodci společností – pomáhali s komunikací v češtině v každodenních situacích, s doučováním dětí i dospělých, hledáním pracovního uplatnění a dalšími aktivitami podporující celkovou orientaci ve společnosti. Zprostředkovali také důležité informace o české kultuře a životě ve společnosti formou návštěv kulturních akcí a historických památek, ale především společným trávením volného času a vytvářením přátelského vztahu s rodinami nebo jednotlivci. Dobrovolníci podporovali integraci azylantů a cizinců v Praze, Brně, Liberci a Plzni.

Nově se také věnovala dobrovolnická integrační podpora početné skupině azylantů z Uzbekistánu. Byli zapojeni jak dobrovolníci v místě bydliště, tak skupina dobrovolníků z Prahy, která pro Uzbeky připravovala kulturní aktivity a bližší poznání české společnosti.

Pokud má být proces integrace úspěšný, měl by se stát oboustranným procesem a proto musí nabízet svou podporu právě sama majoritní společnost. Tím může podpořit azylanty v jejich úsilí o začleňování se do nové společnosti a pocitu nalezení bezpečí a nového domova. Dobrovolníci – mentoři jsou proto neocenitelným « spojencem » v procesu integrace.

Co se týče vzdělávání, zorganizovali jsme řadu školení a přednášek, např. speciální pedagožka zasvěcovala dobrovolníky do témat psychologie dětí prošliých traumatem, přední odborníci přednášeli o socio-kulturních podmínkách zemí původu azylantů. Probíhaly také pravidelné skupinové a individuální supervize, které napomáhají předcházet „vyhoření“ dobrovolníků a podporují je v jejich činnosti. Velký zájem jsme zaznamenali také o úvodní školení, které seznamuje nové zájemce s dobrovolnickými aktivitami v naší organizaci.

Všem dobrovolníkům děkujeme za věnovanou podporu, úsilí a desítky zorganizovaných programů.

Programy byly podpořeny SUZ, MV ČR, UNHCR, Linklaters, MPSV ČR.

Přednášková činnost

V uplynulém roce jsme se rovněž více zaměřili na přednáškovou činnost o tematice azylu a migrace. Podíleli jsme se na lektorování dvou seminářů zabývajících se integrací cizinců, které se konaly ve spolupráci s Magistrátem hl. m. Prahy a byly určeny pro úředníky Magistrátu a městských částí.

V projektu OPRLZ jsme uskutečnili obdobné přednášky v 7mi krajských městech (Karlovy Vary, České Budějovice, Plzeň, Zlín, Pardubice, Liberec, Jihlava). Seminář byl určen pro úředníky státní správy, samosprávy a organizace cizinců.

Ovlivňování politického dění.

V uplynulém roce jsme se více zaměřili také na ovlivňování politického dění, ať již na úrovni národní tak evropské.

V rámci mezinárodní spolupráce v projektu Work in Prague se nám podařilo zorganizovat konferenci „Shaping Migration Strategies“ v Evropském parlamentu. Tato konference se uskutečnila 20. 9. 2007 pod záštitou tří poslanců a poslankyň Evropského parlamentu. Ke spolupořádání konference se připojili ještě další partnerství, a to ze Švédska, Belgie, Španělska, Polska a Rakouska. Na konferenci vystoupili se svými příspěvky na téma migrace či její dopady (integrace, repatriace, ..) nebo podpora financování projektů zabývajících se migrací Ruud Lubers (bývalý nejvyšší komisař pro uprchlíky UNHCR OSN), Franco Frattini (komisař pro oblast spravedlnosti, svobody a bezpečnosti) a Vladimír Špidla (komisař pro zaměstnanost, sociální záležitosti a rovné příležitosti). Zazněl i hlas příjemců projektů Equal, za které pronesl řeč Dirk van den Boom.

V souvislosti s procesem novelizace cizineckého a azylového zákona došlo v roce 2007 ke spojení hlasů neziskového sektoru a vznikla mimořádně silná iniciativa, která se výrazně zapojila do připomínkového procesu při schvalování obou novel. Ve spolupráci s Poradnou pro uprchlíky, Poradnou pro občanství a Multikulturálním centrem jsme společnými připomínkami působili na jednotlivé poslance a na půdě jednotlivých výborů Poslanecké sněmovny i Senátu. Díky této jednotné iniciativě se podařilo zapracovat některé připomínky či zmírnit dopad původně plánovaných ustanovení.

OPU a Poradna pro uprchlíky se v rámci projektu regularizace podpořeného z NROS významně zasloužily o zajištění práva dětí bez pobytového oprávnění na přístup k základnímu vzdělávání a práva dětí cizinců na přístup k předškolním službám za stejných podmínek, jako u českých občanů.

Dotace ze státní správy a samosprávy

V roce 2007 pokračoval projekt **Integrace znevýhodněných skupin migrantů podpořený Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR**, jehož hlavním cílem bylo umožnit cizincům aktivity přispívající k integraci do české společnosti (azylanti, cizinci s trvalým pobytem či dlouhodobým pobytem).

V rámci projektu byla poskytnuta pomoc v těchto oblastech: *podpora zájmové činnosti dětí (sportovní, kulturní, hudební, výtvarnou, jazykovou atd.), doplňující kurzy pro dospělé (rekvalifikační či kvalifikační kurzy), pomoc při překladech a nostrifikacích diplomů či jiných dokumentů (např. rodný list, oddací list apod.), informace o právním, administrativním, sociálním a kulturním systému české společnosti, v individuálních případech asistenci při úředních jednáních, pomoc při stěhování a vybavení integračních či podnájemních bytů*. Důležitou součástí projektu byla také psychologická podpora ženám po prožití traumatické situace. Pokračovalo vytváření dvojic (azylantů/cizinců-dobrovolník), které navštěvovaly různé kulturní, společenské, sportovní a vzdělávací akce.

Za podpory **Magistrátu hl. m. Prahy** jsme realizovali projekt **Podpora integrace znevýhodněných skupin migrantů**. Hlavním cílem projektu bylo poskytování služeb odborného sociálního poradenství cizincům dlouhodobě žijícím na území hl. m. Prahy.

Od ledna do prosince 2007 **brněnská kancelář OPU** poskytovala klientům – cizincům s trvalým pobytem v ČR, azylantům, imigrantům odborné sociální poradenství v rámci dotace **MPSV**. (dotační program podpora sociálních služeb, které mají místní či regionální charakter) Hlavním cílem projektu bylo informování klientů o sociálně právním systému v ČR, poskytování informací v oblasti státní sociální podpory, v oblasti zaměstnanosti, v pracovně právní oblasti.

Sociální služba byla určena jak jednotlivcům z řad cizinců tak rodinám s dětmi, nemocným a handicapovaným, seniorům a osobám nacházejícím se v krizi. Ve své práci se pracovníci zaměřili na poskytování sociálního poradenství sociálně znevýhodněným skupinám - mnohoproblémovým rodinám, zvláště neúplným rodinám dlouhodobě žijícím v nepříznivé sociální situaci. Jednalo se především o osamělé matky cizinky s dětmi v předškolním a školním věku bez finančního zajištění, po rozvodu, po ztrátě zaměstnání nebo na mateřské a rodičovské dovolené.

V průběhu realizace projektu OPU Brno kontaktovalo 98 klientů - jednotlivců, 19 rodin s dětmi, 10 osob v krizi, 23 seniorů a handicapovaných. Celkový počet poskytnutých sociálních intervencí bylo 686.

Od června do prosince 2007 jsme realizovali projekt **„Integrace cizinců v Jihomoravském kraji“**, který byl finančně podpořen **Krajským úřadem Jihomoravského kraje** v rámci dotačního řízení Našinec cizinec. Cílovou skupinu představovali cizinci pobývající v České republice na základě dlouhodobého víza nad 90 dnů za účelem zaměstnání, studia, podnikání či za účelem strpění pobytu.

Hlavním cílem projektu bylo přispět k snížení sociální izolace této skupiny žijící v Jihomoravském kraji, dále zvýšit jejich povědomí o zdravotním, sociálním a důchodovém zabezpečení v ČR a motivovat je ke zvyšování jejich osobní účasti na vlastním vzdělávání a tím i zlepšování kvality svého života.

Mezi hlavní aktivity projektu patřilo poskytování sociálního a právního poradenství, dále informování cizinců – studentů vysokých a středních škol o možnosti zapojení se do projektu MPSV Legální migrace – otevřená šance (Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků), zprostředkování a částečné hrazení kurzů českého jazyka (6 osob), přednášková a konzultační 130činnost s cizineckou a uprchlickou problematikou českým studentům středních a vyšších odborných škol, zejména Evangelické akademii Vyšší odborné škole sociálně právní v Brně.

Od dubna do září 2007, již druhým rokem OPU realizovala projekt **„Podpora činnosti nevládních organizací pracujících s běženci a vnitřně přesídlenými osobami v Gruzii“**, který byl podpořen v rámci transformační spolupráce **Ministerstva zahraničních věcí České republiky**. Cílem projektu bylo nadále přispívat k rozvoji činnosti gruzínských nevládních organizací pracujících s běženci a dílem i k rozvoji občanské společnosti v Gruzii. Gruzínskou partnerskou organizací se stala konfederace Cchinvalskij dom, sdružující patnáct menších organizací pracujících výhradně s běženci ze Cchinvali (konfliktní zóna v Jižní Osetii). Jednalo se o proškolení sociálních pracovníků a právníků jednotlivých členských organizací a o přenesení českého modelu spolupráce nevládních organizací na bázi zastřešující organizace a o zapojení gruzínských nevládních organizací do evropských struktur (Evropská rada pro uprchlíky a exulanty – ECRE). Za klíčové jsme považovali uskutečnění II. ročníku semináře česko – gruzínské sociálně právní kliniky, určené pracovníkům nevládních organizací, státní správy a studentům vysokých škol.

Součástí aktivit byl i výměnný pobyt dvou pracovníků OPU v Gruzii a dvou pracovníků partnerské organizace v České republice. Během červnového pracovního pobytu v Gruzii se pracovníci OPU setkali s mnoha zástupci nevládních organizací pracujících přímo v konfliktní zóně, navštívili ubytovací centra pro běžence, uskutečnili jedenáct pracovních setkání, během nichž bylo proškoleny 27 sociálních pracovníků a právníků, setkali se s představiteli a studenty Cchinvalské státní univerzity v Gori a s pracovníky Ministerstva pro záležitosti běženců a vnitřně přesídlených osob.

Gruzínští kolegové navštívili Českou republiku v červenci 2007 a měli možnost blíže se seznámit se systémem práce českých nevládních organizací, prohlédnout si azylová, integrační a detenční zařízení v ČR, uskutečnili se i dva semináře pro pracovníky nevládních organizací a státní správy. Součástí pobytu gruzínských kolegův ČR bylo i plánování dalších společných aktivit a zejména obsahové a formální stránky II. sociálně právní kliniky, která se konala v září 2007 ve Tbilisi. Dvoudenního semináře, na kterém zaznělo deset přednášek ze sociální, právní a migrační problematikou se zúčastnilo celkem 48 osob – pracovníků nevládních organizací, státních složek a studentů vysokých škol.

Projekt podpořený z Evropského uprchlického fondu

Cílem projektu **Příprava chráněného bydlení pro „nezletilé bez doprovodu“** podpořeném z **Evropského uprchlického fondu** bylo nalezení vhodných prostor pro realizaci nové sociální služby podporovaného bydlení. Prostory, ve kterých bude výše uvedená služba realizována, poskytl Magistrát hl. m. Prahy na území Prahy 14 – Černý Most. Služba podporovaného bydlení je určena mladým uprchlíkům bez rodinného zázemí ve věku 18 až 26 let, kteří po dosažení zletilosti opouští zařízení ústavní výchovy MŠMT – Zařízení pro děti-cizince a projeví zájem o asistenci při přechodu do samostatného života. V rámci projektu byly vypracovány vnitřní pravidla a metodika práce s uživateli služby. Nedílnou součástí přípravy podporovaného bydlení bylo rovněž zajištění financování služby z dlouhodobé perspektivy. Služba podporovaného bydlení, která díky tomuto projektu mohla vzniknout, v sobě bude zahrnovat nejen ubytování po dobu jednoho roku, ale i sociální asistenci klientům při náviku běžných sociálních dovedností, komunikaci s úřady a majoritní společností, pomoc při hledání práce a samostatného bydlení. Cílem podporovaného bydlení tedy bude postupné zapojení mladého cizince do běžného života v české společnosti a jeho příprava na samostatný život.

Projekty podpořené z ESF

Dne 1. 9. 2006 byl zahájen projekt „**Mobilní služby pro imigranty**“. Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a Ministerstvem práce a sociální věcí ČR (program OPRLZ).

V rámci projektu jsou uskutečňovány mobilní poradenské dny v kraji Pardubickém, Libereckém, Plzeňském, Karlovarském, Jihočeském, Zlínském a v kraji Vysočina. Dne 1. 10. 2007 byla **otevřena pobočka OPU v Českých Budějovicích**. Poradna je otevřena 2,5 dne v týdnu.

Projekt je určen pro všechny osoby cizí státní příslušnosti s jakýmkoliv pobytovým statutem (žadatel o azyl, azylant, vízum strpění, dlouhodobé vízum, trvalý pobyt). Cílem projektu je zvýšení legální zaměstnatelnosti cizinců ve vybraných krajích, jejich udržení se na trhu práce a jejich celková integrace do české společnosti.

Hlavním záměrem projektu je integrace cizinců na trh práce i do společnosti. V rámci projektu dojíždíme do jednotlivých krajů a poskytujeme poradenství určené cizincům žijícím v daném kraji. Poradenství cizincům zahrnuje mimo jiné asistenci v orientaci v pracovně-právních předpisech, komunikaci s potenciálními zaměstnavateli, vyhledávání zaměstnání, vyhledávání možnosti vzdělání, pomoc se sepisem životopisů, průvodních dopisů. V případě potřeby jsou uskutečňovány doprovody na jednotlivé instituce.

Dalším cílem projektu je informovat odbornou i neodbornou veřejnost o Koncepti integrace cizinců podporované MPSV, o projektech EU resp. ESF v oblasti integrace cizinců prostřednictvím informačního semináře. Bylo uskutečněno již 6 seminářů v jednotlivých krajích za celkové účasti 122 posluchačů z řad odborné i laické veřejnosti.

V neposlední řadě je cílem projektu dobrovolnická činnost cizincům prováděná místními obyvateli.

Work in Czech – projekt podpořený z Iniciativy EQUAL II úspěšně pokračoval i v roce 2007. Cílovou skupinou tohoto projektu jsou azylanti, cizinci s povolením k trvalému pobytu a cizinci s povolením k dlouhodobému pobytu. Místem realizace projektu je Středočeský, Jihomoravský, Pardubický, Olomoucký a Moravskoslezský kraj. Cílem projektu je vytvoření koncepce systémové podpory pracovního uplatnění cizinců dlouhodobě usazených v České republice, prostřednictvím které chceme zvýšit šance cizinců na úspěšnou integraci. Projekt tvoří tři základní pilíře: 1. Tvorba a ověření metodiky individuální sociální práce s cizincem, 2. Tvorba a ověření obsahu, formy a metodiky integračních kurzů, 3. „think tank“ komplexní analýza integračních programů EU se zohledněním aktuální situace v ČR. Projekt je realizován v širokém partnerství 11 nevládních organizací i státní správy. OPU je v tomto projektu partnerem. Konec projektu je stanoven na rok 2008.

Projekt Work in Czech úzce spolupracuje s projektem **Work in Prague** (podpořeného rovněž z **Iniciativy EQUAL II**), **kteřý má stejnou náplň, ale je realizován pouze v pražském regionu, který je, z hlediska koncentrace cizinců, specifický**. Očekáváme proto, že realizací projektu v Praze získáme specifická data, která se budou lišit od realizace projektu v jiných částech ČR. V rámci projektu Work in Prague byl navíc realizován i výzkum monitorující postavení cizinců na trhu práce v Praze. Projekt je realizován v širokém partnerství nevládních organizací, státní správy a Hospodářské komory. OPU je žadatelem tohoto projektu.

V rámci Konzorcia nevládních organizací pracujících s uprchlíky realizujeme Projekt „**Proč mají zůstat stranou**“, podpořený z **Iniciativy EQUAL II**. Základním záměrem projektu je dokázat prospěšnost liberálně nastavených podmínek zaměstnávání žadatelů o azyl, a to jak ve vztahu k potřebám trhu práce v ČR, tak i pro budoucí efektivní a trvalou reintegraci neúspěšných žadatelů v zemi původu. Tento projekt je v souladu s čl. 11 Směrnice Rady 2003/9/EC, stanovující minimální požadavky pro přijímání žadatelů o azyl, který je pro ČR závazný. Hlavním cílem projektu je zajištění a zvýšení kvalifikace a pracovních dovedností žadatelů o azyl. Ke zvýšení kvalifikace bude sloužit výuka českého jazyka, anglického jazyka, PC kurzů a různé rekvalifikační kurzy. Sociální poradci budou rovněž ve spolupráci s dalšími experty realizovat motivační kurzy pro žadatele o azyl, kde v rámci skupinové a individuální práce s klienty budou navčivovat dovednosti nezbytné pro získání zaměstnání.

Ve spolupráci s Filozofickou fakultou UK – katedrou sociální práce a Zařízením pro děti-cizince zahájilo OPU v roce 2005 realizaci projektu **Podpora nezletilých žadatelů o azyl bez doprovodu** podpořeného z **Iniciativy EQUAL II**. Cílovou skupinou, na níž se aktivity projektu zaměřovaly, byli nezletilí žadatelé o azyl, kteří se nacházejí na území ČR bez doprovodu svých rodičů popřípadě jiných dospělých příbuzných. Tito nezletilí jsou umístěni do speciálního dětského domova, Zařízení pro děti – cizince MŠMT. Cílem tohoto projektu bylo nalezení vhodných trvalých řešení situace těchto nezletilých žadatelů o azyl na území ČR, zejména jejich integrace do české společnosti. Nezletilým při hledání vhodných řešení jejich situace asistoval právník a sociální pracovník OPU, kteří pravidelně dojížděli do Zařízení pro děti – cizince. Dále byli do projektu zapojeni studenti katedry sociální práce FF UK a příbuzných oborů, kteří fungovali jako individuální asistenti nezletilých. Součástí tohoto projektu byla i výuka „Kurzů sociální práce s uprchlíky a migranty“ na katedře sociální práce FF UK, která byla rovněž partnerem projektu. Studenti, kteří kurz absolvovali, se mohli v rámci praxe uznané FF UK také zapojit do asistence nezletilým bez doprovodu. Výstupem z projektu je příručka o individuální asistenci, která popisuje výběr asistentů, jejich proškolení a samotný průběh asistence. Projekt bude ukončen v únoru 2008.

Hlavním cílem projektu **Zvyšování zaměstnatelnosti cizinců podpořeného z JPD3** od prosince 2007 je zvýšení zaměstnatelnosti těch cizinců, kteří jsou v registrech úřadů práce hl. m. Prahy vedeni jako zájemci či uchazeči o zaměstnání. Tohoto cíle chceme dosáhnout individualizovanou prací s klienty. Po projevení zájmu klienta o zapojení se do projektu mu bude podrobně vysvětlena časová náročnost projektu a jeho harmonogram. Pokud bude souhlasit se stanovenými podmínkami, bude s ním sepsána smlouva o vstupu do projektu. Zároveň bude upozorněn na to, že jeho účast ve vzdělávací části je podmíněna složením vratné zálohy 1000 Kč, která bude vrácena po absolvování poskytnutých kurzů. V případě neomluveného či neodůvodněného odstoupení klienta od projektu mu tato záloha propadá. Prvním krokem projektu je provedení skills auditu, ve kterém zkušený pracovník OPU identifikuje směr, kterým by se mělo pracovní uplatnění klienta na českém trhu práce ubírat. K navrženému se klient vyjadřuje. Pokud souhlasí se zapojením se do nabízených vzdělávacích aktivit, bude s ním sepsána smlouva poskytnutí vzdělávací aktivity a složí zálohu. Následně bude klient zařazen do kurzu profesní češtiny a rekvalifikačního kurzu nebo do jedné z těchto vzdělávacích aktivit. Po skončení těchto vzdělávacích aktivit (ve vhodných případech i v průběhu) je s ním aktivně hledáno zaměstnání. Ekonomická soběstačnost je základním prvkem samostatnosti cizince v nové společnosti a dodává mu sebevědomí a sebeúctu.

Pro cílovou skupinu, která neprojeví zájem o vstup do projektu a do rekvalifikační části projektu, bude k dispozici sociální a sociálně právní poradenství zaměřené na oblast pracovního práva, pobytů a obecně trhu práce v Praze. Tímto poradenstvím chceme odbourat vyšší zratitelnost naší cílové skupiny, která vyplývá právě z nedostatku informací a obecného povědomí o zvyklostech v českém pracovně právním prostředí.

Projekt **Sociální práce se znevýhodněnými cizinci** je spolufinancován **Evropským sociálním fondem**, státním rozpočtem České republiky a rozpočtem hlavního města Prahy (program **JPD3**). Projekt je určen pro všechny osoby cizí státní příslušnosti s jakýmkoliv pobytovým statutem (žadatel o udělení mezinárodní ochrany, azylant, cizinec s vízem strpění pobytu na území, dlouhodobé vízum, trvalý pobyt), kteří pobývají, nebo hodlají pobývat, na území Hlavního města Prahy. Za dobu projektu jsme podpořili 320 osob
Během projektu se uskutečnilo mj. :

- bezplatné pořádání kurzů Práce na PC (46 klientů)
- bezplatné pořádání kurzů Pracovního minima (11 klientů)
- příspěvky na kurzy českého jazyka (76 klientů)
- příspěvky na kurzy autoškoly (46 klientů)

Od 1. srpna 2005 do 30. června 2007 OPU Brno realizovalo díky výzvě **SROP** projekt **„Podpora integrace azylantů a cizinců s trvalým pobytem se zaměřením na trh práce na území Jihomoravského kraje“**. Projekt byl primárně určen azylantům, sekundární skupinu představovali cizinci s trvalým a dlouhodobým pobytem v Jihomoravském kraji. V obou případech se jednalo o sociálně znevýhodněnou skupinu, která měla problémy se začleněním se do majoritní společnosti, zejména s uplatněním se na trhu práce.

Cílem projektu bylo přispět k jejich plnohodnotnému zapojení se do české společnosti, uplatnění se v pracovním procesu. Partneři projektu byli: Oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, Evangelická akademie – Vyšší odborná škola sociálně právní, Personální agentura DaV Brno. Mezi hlavní aktivity projektu patřilo: poskytování bezplatného sociálního a právního poradenství, pomoc při ověřování a nostrifikaci dokladů o vzdělání, vedení motivačních – přípravných kurzů na zaměstnání, kurzy práce na PC, pomoc při vyhledávání zaměstnání a jednání se zaměstnavatelem, pomoc při vyhledávání integračních bytů pro azylanty, asistence při jednání na úřadech.

V průběhu realizace projektu se kurzu sociální integrace zúčastnilo celkem 118 klientů, bylo poskytnuto 2 646 sociálních a právních intervencí, kurzy přípravy na zaměstnání absolvovalo 130 osob. Ve školním roce 2006/2007 sedm klientů OPU Brno úspěšně ukončilo kurzy českého jazyka vykonáním státní jazykové zkoušky. V poradenském a informačním centru OPU Brno bylo umožněno vykonání odborné praxe 22 studentům vyšších odborných a vysokých škol se zaměřením na sociální práci a sociální pedagogiku.

Mezinárodní projekty

Evropská komise, z prostředků **Evropského uprchlického fondu**, podpořila mezinárodní projekt **Monitoring přístupu žadatelů o azyl na území a k azylovému řízení na evropských letištích**. Projekt byl koordinován partnerskou organizací Maďarský Helsinský výbor a jedním z jeho hlavních výstupů byla obsáhlá publikace mapující situaci uprchlíků na letištích v Praze, Budapešti, Varšavě, Vídni, Amsterdamu a Madridu. Projekt vhodně doplnil tradiční spolupráci OPU s UNHCR.

OPU se v roce 2007 zapojilo také do mezinárodního projektu s názvem **Identifikace a propagace dobrých postupů pro nezletilé uprchlíky bez doprovodu v azylovém právu EU**. Partneri z Řecka, Slovenska a České republiky analyzovali evropskou legislativu a národní praxe států EU s cílem najít a propagovat dobré přístupy k nezletilým, které by byly dále šířeny v práci pro nezletilé uprchlíky. Projekt byl podpořen **Evropskou komisí**.

Ostatní projekty

Od poloviny června 2007 OPU realizuje projekt s názvem „**Příprava nezletilých cizinců bez doprovodu na samostatný život**“, podpořený **grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti**. Cílovou skupinou projektu jsou nezletilí cizinci, kteří se na území ČR nacházejí bez doprovodu svých rodičů či jiných zákonných zástupců a na základě soudního rozhodnutí byli svěřeni do péče ústavního zařízení MŠMT, konkr. „Zařízení pro děti – cizince“. Zaměření projektu a výběr jeho aktivit reaguje na aktuální potřeby nezletilých bez doprovodu při jejich integraci v ČR. Cílem projektu je rozšířit a zkvalitnit péči o tyto nezletilé cizince a vyplnit tak mezeru v systému péče o tuto zranitelnou skupinu osob. Tématicky se projekt zaměřuje na přípravu dětí a mladistvých na samostatný život poté, co se rozhodnou nebo budou muset ústavní zařízení opustit. Hlavními aktivitami projektu jsou poskytování bezplatné právní a sociální pomoci se zaměřením na individuální asistenci a materiální pomoc v individuálních případech.

V roce 2007 OPU opět realizovala další z řady tzv. regularizačních projektů, které se zabývají problematikou nelegální migrace.

V lednu 2007 byl dokončen projekt „**Regularizace nelegální migrace II**“, který probíhal za podpory **Nadace rozvoje občanské společnosti**.

Ve spolupráci s Poradnou pro uprchlíky, Multikulturním centrem Praha a Člověkem v tísní realizuje OPU projekt s názvem „**Regularizace jako jeden z nástrojů v boji proti nelegální migraci**“. Projekt, který probíhá od června 2007, se zaměřuje na posílení práv nelegálních migrantů pobývajících na území ČR, zejména v oblasti zdravotní péče či práva na rodinný život. Uvedeného cíle je osahováno především prostřednictvím navrhování systémových a dílčích změn v otázce nelegální migrace.

Projekt směřuje i ke zvýšení povědomí společnosti o problematice a k podpoře veřejné debaty o možnostech regularizace nelegální migrace jakožto účinného nástroje při řešení problémů spojených s tímto jevem v českém i evropském kontextu. V rámci projektu byla vytvořena internetová platforma problematiky nelegálního pobytu a způsobu řešení regularizací:

http://www.diskriminace.cz/nelegalni_pobyt a <http://www.migraceonline.cz/temata/regularizace>

Projekt je financován **Nadací rozvoje občanské společnosti (NROS)** v rámci Blokového grantu pro NNO (Finanční mechanismus EHP/Norsko).

Časopis Hostis je čtvrtletník vydávaný Organizací pro pomoc uprchlíkům za finanční podpory **Open Society Fund**. Jeho smyslem je informovat laickou i odbornou veřejnost o otázkách spojených s tématem azylu a uprchlictví. Obsahuje jak rozборы vybraných okruhů uprchlického práva, určené spíše odborné veřejnosti, tak i komentáře aktuálního azylového dění v České republice a krátké informace ze zemí produkujících uprchlíky, které by rády oslovily i širší vrstvy obyvatelstva

V rámci projektu „**Integration support of teenage asylum seekers and foreigners without company of parents in Czech Republic**“ podpořeném asociací **Diplomatic Ladies** jsme nabídli dětem – nezletilým žadatelům o azyl a cizincům bez doprovodu – umístěným v Zařízení pro děti – cizince (dále jen ZDC) větší nabídku volnočasových a vzdělávacích aktivit, než kterou jim může hradit dané zařízení. Z daného projektu jsme cílové skupině hradili vstupné na různé kulturní akce, sportovní a jazykové kurzy, cestovné spojené s danými aktivitami, literaturu rozvíjející slovní zásobu českého jazyka a individuální potřeby dětí.

V uplynulém roce jsme vydali následující publikace:

TATO ZPRÁVA JE SOUČÁSTÍ PROJEKTU „SYSTÉMOVÁ KONCEPCE PODPORY PRACOVNÍHO UPŁATNĚNÍ CIZINCŮ DLOUHODOBĚ ŽIJÍCÍCH NA ÚZEMÍ HL.M. PRAHY (WORK IN PRACTICE)“, REALIZOVANÉHO V RÁMCI PROGRAMU INICIATIVY SPOLEČENSTVÍ EQUAL“.

CRITICAL SUCCESS FACTORS FOR INTEGRATION. Image of a woman with a WIP logo and the text 'RESTORED CONFIDENCE IN THE FUTURE'.

Hostis 1. Čtvrtletní záměrný na problematiku upěchňůk, azylu a s tím související ochrany lidských práv. Včetně textu: 'Vždyt čtenáři, ať nastává se vám do ruky první číslo...'

Financování OPU

K největším poskytovatelům podpory v roce 2007 patřili:

Název projektu, donátora	částka za rok 2007 (v tisících Kč)
Iniciativa EQUAL - Evropský sociální fond	7173726,62
Evropský uprchlický fond	602550,43
Program JPD3 - Evropský sociální fond	2324422,08
Program SROP - Evropsk_ sociální fond	1718487,12
Program OPRLZ - Evropský sociální fond	1318444,82
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR	953350
Blokový grant NROS	850219,63
Ministerstvo vnitra ČR	498790,75
Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky	483 400,-
Ministerstvo zahraničních věcí ČR	374374,45
Jihomoravský kraj	268500
Linklaters	200000
Magistrát hlavního města Prahy	150000
Diplomatic Ladies	100000